

3. Руденко Г. Художня майстерність музиканта-виконавця / Г.Руденко. – К., 2009. – 170 с.

Олександр Джупанов,

студент 1 курсу,

освітнього ступеня – магістр

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **В. В. Бурназова**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СКЛАДОВОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА**

Актуальність. Відповідно до Конвенції про права дитини та Конституції України кожна дитина має право на отримання освіти. Комітетом ООН з економічних, соціальних та культурних прав виділяються чотири основні характеристики права на освіту: наявність, доступність, сприйнятливість та адаптованість. Доступність означає, що держава зобов'язана забезпечити рівний доступ до освіти для всіх, незалежно від статі, віку, стану здоров'я.

Реалізація права на освіту для всіх дітей, включаючи дітей з особливими освітніми потребами (ООП), неможлива без розвитку інклюзивного навчання. Останнім часом в країні активно впроваджується інклюзивна освіта, котра повинна враховувати специфіку особливостей дітей з ООП.

Втілення в життя ідей інклюзії, зміна освітнього процесу відповідно до її принципів – завдання складне для усіх, хто включений у цей процес. Ідея інклюзії вимагає від педагогів не лише «включити» учня з ООП у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи, але і самим «включитися» у процес взаємодії з іншими, у процес командної співпраці. Самим педагогам необхідно навчитися бути відкритими на нові ідеї, бачити необхідність змінюватися самим, уміти прийняти відмінності та особливості інших людей.

Ступінь досліджуваності проблеми. Гармонійний розвиток особистості в культурно-естетичному сенсі неможливий без розуміння й адекватного сприймання творів мистецтва відповідно до мовних і жанрово-стильових принципів культури. З огляду на це звернення до мистецтва як фактора формування особистості дитини з ООП є усвідомленою необхідністю.

У філософській, культурологічній, мистецтвознавчій літературі мистецтво розглядається як сфера духовно-практичної діяльності людей, спрямованої на художнє розуміння й освоєння світу, яке містить у собі значні пізнавально-виховні функції, сприяючи пізнанню соціального досвіду людства, осмисленню явищ дійсності, формуванню певних ціннісних орієнтацій (В.Асмус, А.Буров, В.Ванслов, М.Волков, І.Зязюн, М.Каган, Є.Квятковський, І.Кон, М.Ліфшиц, Б.Мейлах, М.Овсянников, В.Розумний, В.Скатерщиков, Л.Столович, Ю.Фохт-Бабушкін та ін.).

У загальній психології й педагогіці розглядаються механізми впливу мистецтва на розвиток дитини і з'ясовані умови посилення його ефективності. У цьому сенсі особливий інтерес становлять дослідження психологів Б.Ананьєва, П.Блонського, Л.Божович, Л.Венгер, Л.Виготського, А.Запорожця, Є.Ігнат'єва, С.Рубінштейна, Б.Теплова, Д.Ельконіна, П.Якобсона та ін.; педагогів Т.Аболіної, Н.Анищенко, В.Бутенка, Б.Верб, Д.Джолі, Б.Лихачова, Н.Миропольської, Г.Падалки, С.Хлебик, О.Чернової, Г.Шевченко, А.Щербо та ін.

У низці психолого-педагогічних досліджень розглядаються питання особливостей музичного розвитку, сприймання музики дітьми з ООП (С.Міловська, С.Рубінштейн), методики навчання їх музики і співу в умовах допоміжної школи (А.Айдарбекова, І.Євтушенко, А.Соболев та ін.) У літературі наводяться дані, які дають можливість констатувати факти позитивного впливу цілеспрямованого музично-ритмічного виховання на психофізичний розвиток дітей з ООП (Т.Білоус, О.Гаврилушкіна, В.Гринер, Н.Квітка та ін.).

Мета і методи дослідження висвітлити особливості організації навчання дітей з особливими потребами як складової професійної підготовки вчителя музичного мистецтва та забезпечення якісної підготовки студентів вищого педагогічного закладу освіти до практичної діяльності.

Сутність дослідження Реабілітуючі можливості інклюзивного навчання дітей з особливими потребами, які мають фізичні обмеження, у школі безсумнівні. Інклюзивна освіта передбачає освіту для всіх в плані пристосування до різних потреб і фізичних порушень та може здійснюватися тільки в контексті реальних взаємин, коли школярами з обмеженими можливостями освоюються різноманітні види діяльності, спілкування, регулюється самооцінка, здобувається підтримка і дружба ровесників, впевненість в своїх силах, формується світогляд і духовний зміст людини з інвалідністю, готовність жити і працювати в швидко мінливому світі. Інклюзивне навчання передбачає як технічне оснащення архітектурного середовища освітніх установ, так і спеціальні технології і педагогічні програми, спрямовані на реалізацію інклюзії [1, с. 11].

Якість освіти в першу чергу пов'язана із задоволенням потреби кожної людини в ефективній соціалізації, тобто набутті засобів вибудовування особистої, професійної та громадської діяльності в суспільному житті. Як відомо, соціалізація здійснюється в трьох основних сферах: діяльність, спілкування і самосвідомість. При інклюзивному навчанні відбувається повноцінне та ефективне наповнення цих сфер соціалізації учня з особливими потребами. Дитина з особливими потребами- не пасивний член суспільства, а особистість, яка має право на задоволення власних соціальних потреб. Рівень підтримки, гуманізм та терпимість у ставленні до дітей з особливими потребам, можливість надати їм доступну та якісну освіту – показники ступеня розвитку суспільства, в якому вони живуть.

В Україні практика впровадження інклюзивних форм освіти в систему загальноосвітніх закладів освіти є досить складною, що пов'язано з наявністю бар'єрів загальної освіти, які заважають успішній реалізації

інклюзивних процесів. До таких бар'єрів належать: непідготовленість педагогічного корпусу загальної освіти (дидактична, психологічна, особистісна) до участі в інклюзивних процесах; відсутність системного бачення проблеми інклюзії і шляхів її вирішення в різних освітніх структурах [2, с. 29].

Освітньо-соціальна інклюзія може виступати в якості інструмента, що дозволяє подолати (маргіналізацію) відчуження дітей з особливостями психофізичного розвитку і сприяє формуванню життєздатності особистості. Одна із цілей створення інклюзивного середовища – сприяти розумінню і толерантності шляхом щоденної взаємодії дітей з порушеннями розвитку і без них. Оскільки дітям треба разом навчатися, їм варто допомогти усвідомити значну схожість між ними, навчитися цінувати таланти та здібності кожного однокласника з порушеннями чи без них, приймати та навіть підкреслювати унікальне розмаїття, яке робить кожну людину індивідуальною. Потрібно підкреслити, що всі перераховані вище позитивні риси інклюзивної освіти визначені на рівні саме теоретичної моделі, а практично реалізуються не завжди на бажаному рівні.

Основні висновки. Отже, побудова ефективної системи інклюзивної освіти в Україні можлива на основі взаємодії різних факторів, насамперед посилення фінансування освіти, удосконалення її нормативно-правового забезпечення. Також потрібно створити необхідні умови для повноцінного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах освіти, включаючи підготовку педагогічних працівників, зокрема учителів музичного мистецтва, надання індивідуальної підтримки в ході здобуття освіти з урахуванням потреб дитини, нозології захворювання, отриманні та обробці інформації для засвоєння навчальної програми, забезпечити їм державну підтримку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В. Боднар // Рідна школа. – 2011. – №3. – С. 10-14.
2. Софій Н. З., Найда Ю. М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посіб.] / [А. А. Колупаєва, Ю. М. Найда, Н. З. Софій та ін.]; за заг. ред. Л. І. Даниленко. – К., 2007. – 128 с.

Ірина Карлиханова,
студентка 1 курсу магістратури
Факультету психолого-педагогічної
освіти та мистецтв

Науковий керівник: В.В.Григор'єва, к.пед.н., доцент БДПУ

ХОРОВИЙ ТЕАТР ЯК ПЕДАГОГІЧНА ФОРМА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧОГО КОЛЕКТИВУ

У вітчизняній системі художньої освіти сьогодні як ніколи є актуальним освоєння нових педагогічних форм та методів навчання і виховання. Зокрема, великий інтерес викликає педагогічний потенціал хорового театру.